

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра українознавства, культурології та історії науки
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

проф. Скляр В.М. _____

« _____ » _____ 20__ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни _____ загальна підготовка _____
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____
(денна/заочна)

Харків – 2019 рік

Обсяг дисципліни: 2 кредитів ECTS 60 годин.

Лекцій: 20 годин.

Групові заняття: 16 годин.

Форма контролю: модульний контроль, диференційований залік

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»:
2,3 семестр.

Мова викладання: українська.

Мета: навчити курсантів раціонально-обґрунтованим методам мислення, логічним основам теорії аргументації, толерантному відношенню до різних релігійних конфесій; оволодіти системою філософських, етичних та естетичних знань, знаннями про релігію і вільнодумство. сформувати у курсантів сучасне діалектичне мислення, високі моральні якості і традиції, навички поведінки, почуття відповідальності за виконання військового обов'язку; сприяти ознайомленню курсантів з внеском мислителів різних філософських шкіл та напрямків, у тому числі й українських філософів у розвиток філософської культури, історією світових і національних релігій.

Компетентності:

1. розуміння сутності філософії та її ролі в історії культури, специфіки взаємин філософії з іншими формами духовного життя людства (релігією, наукою, мистецтвом);

2. знання основних етапів розвитку світової філософської думки та сутності поглядів видатних філософів;

3. розуміння історичності людського буття, багатоманітності культур і цивілізацій;

4. знання основних етапів розвитку науки та критеріїв науковості, розуміння ролі науки в розвитку цивілізації, сутності та значущості наукової раціональності;

5. знання історії головних релігійних конфесій, розуміння сучасних тенденцій релігійного життя, сутності свободи совісті; уявлення про традицію вільнодумства та його форми.

Результати навчання:

1. Застосовувати самостійний аналіз фактів, явищ та процесів в системі “людина – світ” у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі й країні;

2. Формулювати світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань, обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію;
3. Володіти в методологією наукового пізнання, творчої діяльності, застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань;
4. Удосконалювати свої особистісні риси та професійні якості на основі принципів загальнолюдської моралі і духовних цінностей.

Теми що розглядаються:

Кредитний модуль 1. 1. Філософія та логіка

Змістовий модуль 1. Світогляд і філософія

Змістовий модуль 2. Філософія, її предмет, функції та структура

Змістовий модуль 3. Категорії філософії..

Змістовий модуль 4. Онтологія (вчення про буття).

Змістовий модуль 5. Гносеологія (теорія пізнання)

Змістовий модуль 6. . Філософська думка в Україні.

Кредитний модуль 3. Релігієзнавство. Етика та естетика.

Змістовий модуль 7. Сутність і походження релігії.

Змістовий модуль 8. . Національні релігії.

Змістовий модуль 9. Світові релігії

Змістовий модуль 10. Релігії і церкви в Україні

Змістовий модуль 11. Етика як наука, її предмет і значення для діяльності військових кадрів.

Змістовий модуль 12. Природа і сутність етичних категорій

Змістовий модуль 13. Предмет естетики і її значення для діяльності військових кадрів

Змістовий модуль 14. Основні естетичні категорії.

Форма та методи навчання: денна форма навчання;

Методика вивчення навчальної дисципліни “Філософія” спрямована на повне засвоєння курсантами всіх модулів дисципліни поряд з загальновійськовими, тактико-спеціальними та військово-технічними дисциплінами, закладає навички критично оцінювати соціальні процеси, правові, політичні, економічні, історичні, екологічні, культурні, соціально-психологічні явища й події. Навчальна дисципліна формується на підґрунті історичних знань про розвиток суспільства, про цінності, які спрямували активну творчу діяльність людства та є методологічною базою подальшого вивчення психології людини та колективу, сучасних проблем соціології та політології

Методика викладання дисципліни виходить із основних принципів дидактики (теорія обґрунтування і навчання). Вона надає науково-педагогічну характеристику формам і методам навчання, вказує на більш доцільні їх поєднання для досягнення визначеного ступеню навчання, визначає умови найбільш ефективного їх використання.

Для досягнення основної мети навчання програмою передбачені наступні форми навчання:

- фронтальна форма навчання, коли усі курсанти під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;
- групова форма навчання, коли курсанти поєднуються в групи (відділення) в залежності від штатної структури підрозділу, які працюють паралельно;
- індивідуальна форма навчання, коли курсанти виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня "Знати";

репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Використовуючи цей метод, викладач досягає рівня "Вміти" при вивченні теми.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач повинен використовувати методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння курсантом способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає курсантів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення курсантів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення

творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

Тільки проблемні методи забезпечують глибоке засвоєння знань на рівні їх творчого застосування, оволодіння методами творчого мислення, досвідом практичної і творчої діяльності.

Методи контролю:

Методи вхідного контролю;

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на групових заняттях, комп'ютерне тестування;

Методи модульного (рубіжного) контролю: контрольна робота, тестування, контрольне завдання;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: диференційний залік.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності курсантів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних курсантами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки курсантів включає:

поточний контроль;

самоконтроль;

модульний (рубіжний) контроль;

підсумковий контроль.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до курсантів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок курсанта з конкретного змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, виступ на семінарському (груповому) занятті, тестування, виконання та захист рефератів тощо, передбачених робочою програмою модуля (навчальної дисципліни).

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння курсантами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності курсантів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються на заліках і екзаменах.

Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань курсанта, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань і нормативів, володіння методикою проведення занять з особовим складом, навичок роботи з електронно-обчислювальною технікою тощо.

Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять наступним чином: у чисельнику - по 5-бальній шкалі, в знаменнику - кількість балів, яка відповідає даній оцінці по 100-бальній шкалі.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю.

Модульний контроль полягає в оцінюванні результатів навчання курсантів із вивчення навчального матеріалу змістового модуля за результатами поточних контролів і контрольних заходів.

Структура завдань, система проведення модульного контролю та критерії оцінки рівня знань, розробляються кафедрою та визначаються в програмах (робочих програмах) навчальних дисциплін. Він проводиться у тижні для контрольних заходів відповідно до графіку навчального процесу.

Модульний контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю курсант не може бути звільненим від модульного контролю.

До модульних контролів курсанти допускаються без будь-яких обмежень. Критерії оцінювання результатів виконання завдань за контрольний захід доводиться до відома курсантів перед початком його проведення.

У разі порушення курсантом встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відстороняє цього курсанта від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно).

Курсантам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Курсант, який на модульному контролі отримав оцінку «незадовільно», повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку, в іншому випадку він до підсумкового контролю не допускається. Курсант не може повторно скласти модульний контроль з метою підвищення оцінки.

Відмова курсанта від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь. Форми модульного контролю: усне опитування; письмовий контроль; тестування; виконання практичних завдань. Модульний контроль проводиться в ході одного із навчальних занять наприкінці вивчення змістового модулю протягом 90 хвилин у вигляді контрольної роботи.

Розроблені для проведення білети (тести) повинні забезпечувати перевірку теоретичної підготовки тих, хто навчається.

Для проведення модульного контролю та оцінки якості засвоєння змісту навчання для кожного змістового модуля встановлюється максимальна кількість балів – 100, яку може набрати курсант під час навчання та за результатами контрольних заходів.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованих заліків та екзаменів в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Форма проведення контролю (усна, письмова, комбінована, а також шляхом тестування з використанням технічних засобів), зміст і структура контрольних завдань, білетів, перелік матеріалів, користування якими дозволяється курсанту під час екзамену (програми, довідники, карти, таблиці, макети та інші посібники) і критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу. Названі матеріали дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються на кафедрі. Можливе поєднання різних форм контролю.

Розподіл балів, які отримують курсанти

Таблиця 1. Розподіл балів за семестрами та кредитними модулями

6 семестр																ДЗ	Сума	
КМ №1						КМ №2						КМ №3				40	100	
ЗМ №1	ЗМ №2	ЗМ №3	ЗМ №4	ЗМ №5	МК №1	ЗМ №6	ЗМ №7	ЗМ №8	ЗМ №9	ЗМ №10	ЗМ №11	МК №2	ЗМ №12	ЗМ №13	ЗМ №14			МК №3
3	3	3	3	3	6	3	3	3	3	3	3	6	3	3	3			6

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно
1 - 34	F	

Основна література:

1. Алексеев П.В. Философия: / Алексеев П.В., Панин А.В. – М.: ТЕИС, 1996. – 504 с.
 2. Введение в философию: Учеб. пособие для вузов / Авт. колл.: Фролов И. Т. и др. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Республика, 2003. – 623 с.
 3. Голубинцев В.О. Философия для технических ВУЗов / Голубинцев В.О., Данцев А.А., Любченко В.С. – 2001 – 512 с.
 4. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене – К: Центр навчальної літератури, Інкос, 2006. – 624 с.
 5. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
 6. Спиркин А.Г. Философия: Учебник. – 2-е изд. — М.: Гардарики, 2006. — 736 с.
 7. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. – 2-ге вид., допов. і переробл. — Х. : Право, 2012. — 312 с.
 8. Філософія як історія філософії.: Підрочник. / За заг. Ред. Ярошовця В. І. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
 9. Філософія: Навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. – 2-ге вид., випр. – К.: Вікар, 2001. – 516 с.
 10. Філософія: навч. посіб. / О.М. Бардін, В.В. Булавина, Н.Б. Годзь, та ін. ; за ред. О.М. Бардіна, М.П. Требіна. –Харків: НТУ «ХП», 2012. – 432 с.
 11. Філософія: Навчальний посібник (для студентів 2 курсу ФПО і заочного навчання). Авт. Радіонова Л.О. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 142 с.
 12. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Л.В. Губерського .– Харків: Фоліо, 2013. – 510 с.
- Релігієзнавство 1. Буряк Г.В., Євсєєв С.Л., Петутіна О.О. Релігієзнавство: Лекції. Контрольні завдання. Тексти: Навчально-методичний посібник. – Харків: НТУ «ХП», 2007.

2. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. – К., 1992.
 3. Історія і теорія релігії та вільнодумства / Навчальний посібник. – К., 1996.
 4. Історія церкви та релігійної думки в Україні / Навчальний посібник у 3-х книгах. – К., 1994.
 5. Історія християнської церкви на Україні / Релігієзнавчий довідковий нарис. – К., 1992.
 6. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство / Підручник. – К., 1995.
 7. Калінін Ю.А., Лубський В.І. Релігієзнавство / Курс лекцій. – К., 1996.
 8. Мень А. История религии. В 7-ми томах. – М., 1991-1994.
 9. Огієнко І.І. Українська церква. Нариси з історії православної церкви. У 2-х томах. – К., 1993.
 10. Радугин А.А. Введение в религиоведение. Курс лекций. – М., 1996.
 11. Релігієзнавчий словник / Під ред. Колодного А., Лобовика Б. – К., 1996.
 12. Релігія в духовному житті українського народу. – К., 1994.
 13. Степовик Д. Релігії світу. – К., 1993.
 14. Яблоков И.Н. Основы теоретического религиоведения / Пособие. – М., 1994.
- Етика та естетика
15. Естетика: навч.-метод. посіб. / [Петутіна О. О., Барков О. С., Гайдамачук О. В., та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. – Х.: НТУ «ХП», 2010.
 16. Естетика: Навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін. – К., 2004.
 17. Естетика: Підручник / За заг. ред. Л.Т. Левчук. – К., 1997.
 18. Левчук А., Олещенко О. Основы эстетики: Навч. посібник. – К., 2000.
 19. Эстетика: Учебн. пособие / Под ред. В.А. Лозового. – Сумы, 1999.
 20. Эстетика: Учебное пособие / Л.Т. Левчук, Д.Ю. Кучерюк, В.И. Панченко, М.Ю. Русин. – К., 1991.
 21. Гусейнов А. А., Апресян Р. Г. Этика: Учебник. – М., 2000.
 22. Етика: Навч. посібник / В.О. Лозовий, М.І. Панов, О.А. Стасевська та ін. – К., 2002.

23.Етика: Навч. посібник / Т. Г. Аболіна, В. В. Єфименко, О. М. Лінчук та ін. – К., 1992.

24.Малахов В. Етика. Курс лекцій: Навч. посібн. – К., 1996.

25.Федоренко Е. Г. Профессиональная этика. – К.: Вища школа, 1983.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
	Військова психологія та педагогіка
	Морально-психологічне забезпечення

Провідний лектор:

Доцент кафедри українознавства,
культурології та історії науки

Н.ФРАДКІНА